

ARGUMENTAREA EXISTENȚEI FENOMENULUI ÎNCĂLZIRII GLOBALE

Angela CARAULAN, Departamentul Medicină Preventivă, Disciplina de igienă, USMF “Nicolae Testemițanu”

Introducere

Încălzirea globală este fenomenul de creștere continuă a temperaturilor medii înregistrate ale atmosferei în imediata apropiere a solului, precum și a apei oceanelor, constatată în ultimele două secole, dar mai ales în ultimele decenii. Fenomene de încălzire globală au existat dintotdeauna în istoria Pământului, ele fiind asociate cu fenomenul cosmic de maximum solar, acestea alternând cu mici glaciațiuni terestre asociate cu fenomenul de minimum solar. Încălzirea globală este o problemă în numeroase aspecte ale vieții, ce necesită a fi înțeleasă, pentru a fi gestionată corect. În Republica Moldova, fenomenul se manifestă prin temperaturi extreme de peste 35°C, precipitații, inundații, secete, valuri de căldură. Toate ele afectează atât oamenii, cât și natura.

Cuvinte-cheie:

- ✓ încălzirea globală;
- ✓ statistici;
- ✓ temperatura aerului;
- ✓ climă.

Scop: evaluarea ultimelor date statistice despre dinamica temperaturilor globale.

Material și metode

A fost realizat un studiu analitic-descriptiv al datelor statistice din ultimul deceniu (2011-2020), care conturează creșterea sporită și continuă a valorilor temperaturii globale. Pentru realizarea scopului au fost analizate 32 de surse bibliografice din Google Scholar, ResearchGate și Index Copernicus.

Referințe bibliografice:

1. Croitoru C., Overcenco A., Pantea V., Opopol, N. Impactul temperaturilor ambientale extreme asupra sănătății. Chișinău:Print-Caro, 2015, 173 p.
2. Guo Y., Gasparrini A., Armstrong B., et al. Heat wave and Mortality: a multicountry, multicomunity study. Environmental Health Perspectives. 2017, no 8, 125 p.
3. Held D., Falkner R., Goldthau A., Mikler J. The handbooks of global climate and environment policy. USA, UK. 2013, 538 p.
4. Schimbările climatice. Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului. Agenția de mediu. <http://www.mediu.gov.md/ro/content/schimb%C4%83rile-climatice>

Rezultate

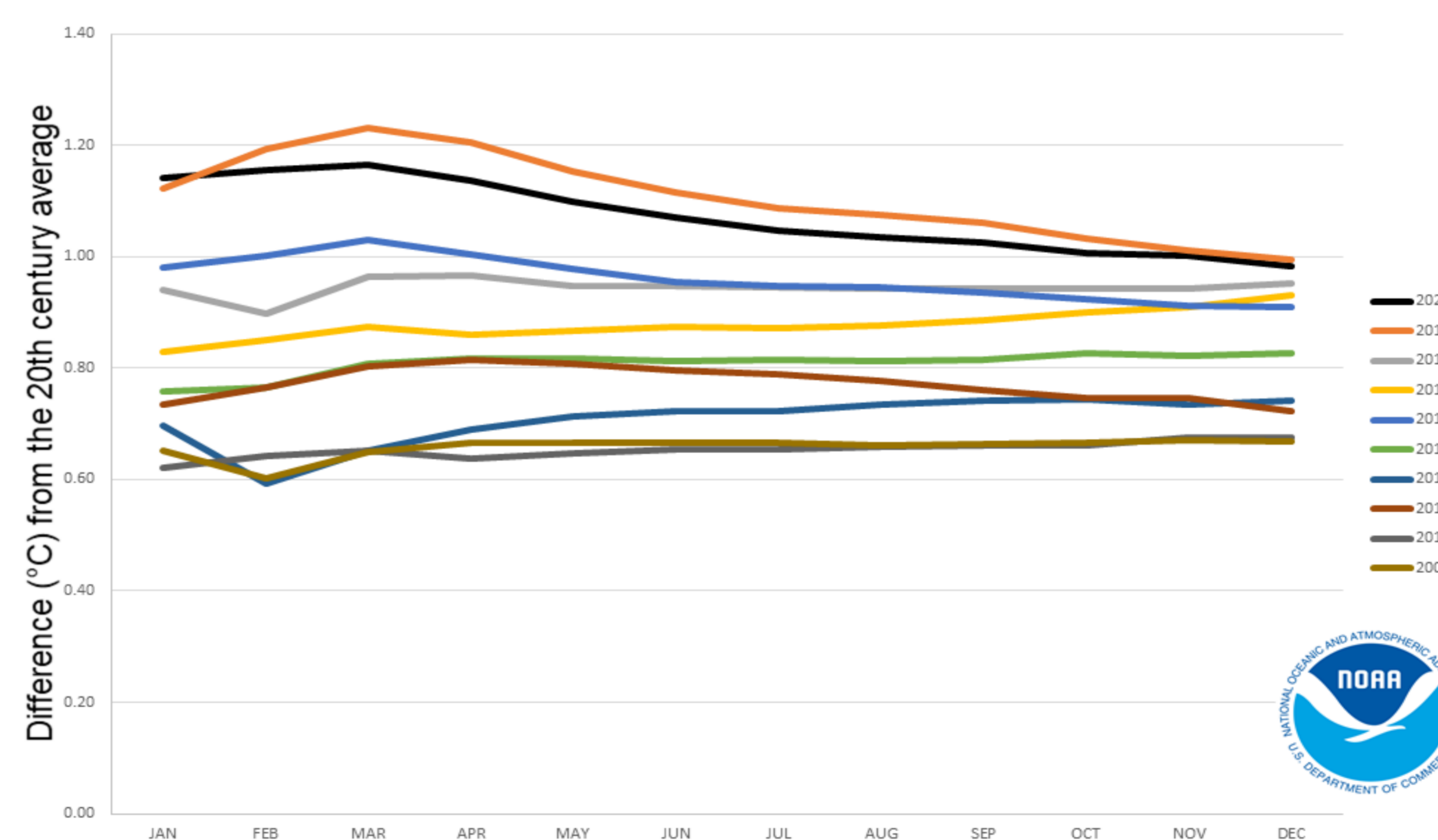
Conform datelor Administrației Naționale ale Oceanului și Atmosferei, anul 2020 a fost al doilea cel mai cald an din ultimul deceniu, după 2016. Fiecare lună a anului a fost în top-4 a celor mai calde luni. În ianuarie, mai și septembrie s-au înregistrat temperaturi record.

În 2020, temperatura medie de la suprafața solului a fost de 13,9°C, cu 0,98°C mai mare decât media secolului XX și cu 1,19°C mai caldă decât în perioada pre-industrială (1880-1900).

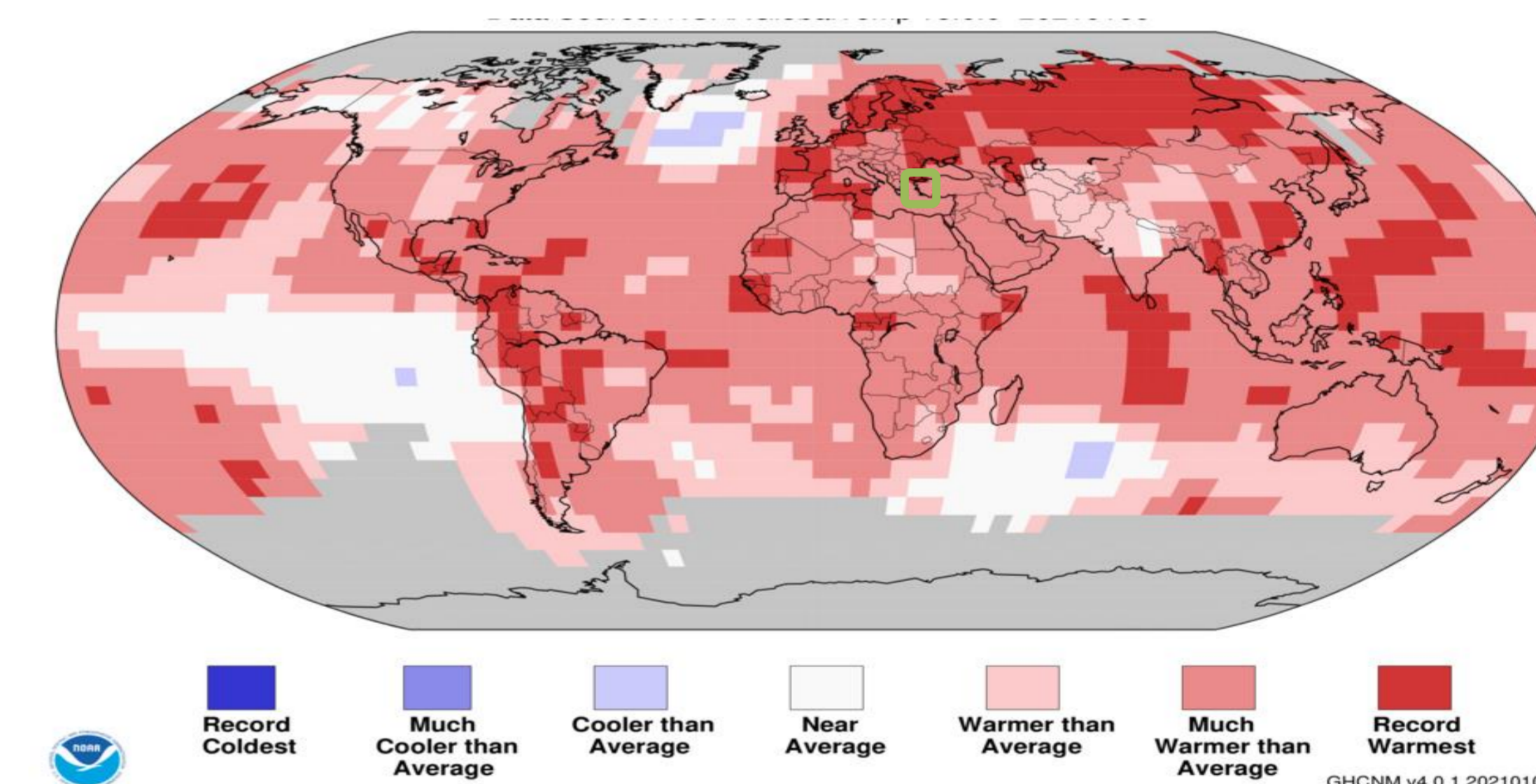
Temperatura medie de la suprafața solului și oceanului în Emisfera Nordică a fost cea mai mare din ultimii 141 de ani iar a suprafeței terestre și oceanului din Emisfera Sudică s-a plasat pe locul cinci.

Republica Moldova este în lista multelor țări cu temperaturi record. Creșterea temperaturii aerului pe teritoriul R. Moldova nu lasă spațiu pentru îndoială și este cea mai evidentă în timpul sezonului cald, mai ales vara, când temperatura medie crește cu 0.9-1.0° C, iar Tmax – cu 0.9-1.3°C pe deceniu. Clima se încălzește într-o măsură mai mică în lunile de iarnă, cu 0.4-0.6°C pe deceniu, această creștere fiind semnificativă din punct de vedere statistic ($p \geq 0.10$) numai pentru Cahul (zona sudică a țării).

10 cei mai calzi ani înregistrați

Percentilele temperaturii terestre și oceanice, 2020

Concluzii: rezultatele au confirmat că perioada anilor 2011-2020 a fost cel mai cald deceniu de pe glob, cu temperatura globală medie de +0,82°C peste media secolului XX.